

Beskæringsmetoder i sødkirsebær

Professor Lynn Long, nr. to fra venstre, instruerer i, hvordan Lapins træer beskæres i USA. En god fidus, man også kan bruge under danske forhold, er at klippe ind på årsskud for at forhindre store klumper af frugt året efter.

📷 Lene Baarts, GartneriRådgivningen A/S, lba@seges.dk

I marts 2017 var Lynn Long fra Oregon State University i Danmark for at hjælpe med igangsættelse af et projekt, der skal belyse nye plantesystemer samt forskellige beskæringsmetoder i sødkirsebær

Turen med professor Lynn Long begyndte hos Danfrugt i Skælskør, hvor han instruerede i den amerikanske måde at beskære sødkirsebærtræer på. Metoden, der er forskellig fra den hollandske metode at beskære på, går i al sin enkelhed ud på at skabe forgreninger tættere på stammen ved at klippe tilbage på en del grene og bygge videre på de nye skud. En stor del af beskæringen går ud på at udtynde, når det gælder de frugtbare sorter som for eksempel Lapins, Skeena og Sweetheart.

Svag top

Lynn Long lægger stor vægt på, at et kirsebærtræ skal have begrænset væksthøjden i toppen, mens væksten skal bibeholdes i bunden. Beskæring og timing af beskæring af toppen fremmer netop dette forhold mellem bund og top. Dels beskæres toppen til et svagt årsskud, dels foretages denne beskæring efter høst fremfor i foråret. Det nye topskud skæres ikke tilbage. Disse tiltag flytter væksten fra top til bund af træet.

Hvis træet er forholdsvis ungt og endnu ikke har nået sin højde, bliver der ikke beskåret i toppen. Ønskes derimod forgreninger, fjernes knopper på årsskuddet, så kun endeknoppen og de knopper, hvor der ønskes nye skud, får lov at sidde tilbage.

Derefter fjernes fem knopper, derefter får en knop lov at sidde, så fjernes adskillige knopper, en knop får lov at blive siddende og så videre. På den måde får de tilbageværende knopper større chance for at bryde, og de nye sideskud vil sidde optimalt fordelt rundt på skuddet. Disse skud er de fremtidige bærende grene i toppen.

Opbygning af træet

I USA starter man oftest med et etårigt, uforgrenet træ fra planteskolen, så det første år går med at få etableret sidegrenene. Sorter, som har svært ved at sætte sidegrene, hjælpes på vej med øjesnit, påsmøring af hormonmiddel eller ved at fjerne knopper, eller fjerne de knopper, som ikke skal bruges til side-

grene. Ved at fjerne knopper giver man de tilbageværende knopper en større chance for at bryde og skabe sidegrene.

Ungt Grace Star træ, som har fået alle sidegrene klippet ind. På den måde kommer frugten tættere på stammen, hvilket burde være ideelt til en frugtmur.

Lynn Long forklarer, hvordan man beskærer unge træer i almindelig spindel samt giver forslag til beskæring af træer til frugtmur. Alle sidegrene bliver beskåret ind for at få frugten tættere på stammen.

Lapins træ, hvor toppen er skåret tilbage til svagt årsskud, og alle årsskud er kortet ind for at holde en slank top, så der kan komme lys ned til bunden.

Projektet er støttet af Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribrug og fra Miljø- og Fødevarerministeriets Erhvervsudviklingsordning 2016.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

I løbet af et år skabes sideskud, som er nogenlunde ens i styrke. Hvert årsskud klippes i enden, dels for at begrænse hvor meget frugt, der kommer året efter, dels for at få en forgrening på sidegrene. Der kan høstes frugt inde ved stammen i år to.

I år tre klippes igen tilbage på årsskud, så der nu er tre forgreninger. Der kommer mange frugter på de skud, som blev dannet i år to. I år tre er 80 procent af volumen opnået i træet.

Kun unge grene

Da den bedste frugtkvalitet sidder på sporer og grene, som er to-tre år gamle, mens kvaliteten falder mærkbart, når grenene bliver fire-fem år gamle, arbejdes efter det princip, at ingen gren må blive mere end fem år gammel. Det betyder, at der udskiftes cirka 20 procent grene i hvert træ hvert år. Når der ønskes genvækst på en gren, skal den tilbageværende stab og knop have direkte lys. Derfor laves stabbe på cirka 40 centimeters længde.

Nu bliver der også sommerbeskåret for at få lys ind til alle grene og knopper. Dette system kaldes TSA (tall spindel axe). Fordelen ved denne beskæringsmetode er, at frugten kommer tæt på stammen,

og at træet ikke uddør i bunden på grund af lysmangel fra de lange grene i toppen.

Sortsspecifik beskæring

Når skelettet er skabt, tages der i høj grad hensyn til sortens frugtbarhed, når træet beskæres færdigt. Meget frugtbare sorter som Lapins, Skeena og Sweetheart bliver klippet en tredjedel ind på alle årsskud. På den måde forhindres de store klumper af frugt på grenene, og i stedet for alt for mange, alt for små frugter fås et mere balanceret antal frugter. Derved øges frugtens kvalitet betydeligt.

Svage og nedhængende grene fjernes også konsekvent i disse sorter netop for at undgå at få små, usælgelige bær.

Sorter som Kordia og Regina, som ofte har svært ved at sætte tilstrækkeligt med frugt under vores forhold, skæres ikke tilbage på årsskud.

Fordelen i TSA beskæringssystemet er, at man ikke får de store uddøde partier i bunden at træerne, fordi grenene i toppen får lov til at blive lange, som de gør efter det mere traditionelle hollandske system, hvor man ikke klipper tilbage på en gren.

En grundlæggende forskel på kirsebær dyrkning i USA og i Europa er, at man bruger længere tid - altså flere sæsoner -

på at få træerne formet. Dermed går der også mindst et år mere, før der er bæring på træerne, end vi er vant til efter de nordeuropæiske dyrkningssystemer. Den største forskel i selve beskæringen er, at man efter den amerikanske beskæring klipper ind på mange grene, mens man efter det nordeuropæiske system stort set ikke klipper ind på grenene, men derimod udskifter hele grene.

Beskæring af danske træer

Lynn Longs anbefaling til eksisterende træer i fem-syv års alderen (Kordia, Regina og Lapins) adskiller sig ikke meget fra den måde, vi beskærer på i Danmark. Der skal lys ned i træet, væksten skal flyttes fra top til bund, og store grene, som skal klippes ud, klippes tilbage til en eksisterende sidegren.

Beskæringen er konsekvent men under hensyntagen til, at der skal være godt udbytte. Der klippes tilbage til en eksisterende sidegren så vidt muligt, da risikoen for manglende genvækst ved at klippe tilbage til en ren stab er for stor. Det bedste tip til eksisterende træer er derfor at klippe årsskud i de frugtbare sorter som Lapins, Skeena, Sweetheart for at undgå de store frugtklumper i disse sorter. ■